

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Karla Šimky a soudkyň JUDr. Miluše Doškové a Mgr. Evy Šonkové v právní věci žalobce: **S. L.,** zast. JUDr. Janem Luhanem, advokátem se sídlem Masarykova 1250/50, Lysá nad Labem, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra,** se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, ve věci žaloby proti rozhodnutí žalovaného ze dne 7. 2. 2018, č. j. OAM-395/ZA-ZA11-P15-2016, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích ze dne 24. 10. 2018, č. j. 52 Az 3/2018 - 146,

takto:

I. Rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích ze dne 24. 10. 2018, č. j. 52 Az 3/2018 - 146, **se ruší.**

II. Rozhodnutí žalovaného ze dne 7. 2. 2018, č. j. OAM-395/ZA-ZA11-P15-2016, **se ruší** a věc **se vrací** žalovanému k dalšímu řízení.

III. Žalovaný **je povinen** zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení o žalobě 14 578 Kč do třiceti dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám jeho zástupce JUDr. Jana Luhana, advokáta.

IV. Žalovaný **je povinen** zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti 4114 Kč do třiceti dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám jeho zástupce JUDr. Jana Luhana, advokáta.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] V záhlaví citovaným rozhodnutím žalovaný žalobci neudělil mezinárodní ochranu podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“). Žalobce požádal o mezinárodní ochranu z důvodu své příslušnosti k Církvi Boha Všemohoucího. Uvedl, že v Číně není umožněno svobodně vyznávat víru a v některých případech dochází k pronásledování a perzekuci z náboženských důvodů.

[2] Žalobu proti napadenému rozhodnutí žalovaného Krajský soud v Hradci Králové - pobočka v Pardubicích (dále jen „krajský soud“) zamítl. Rozhodnutí žalovaného označil krajský soud za přezkoumatelné, věcně správné a zákonné. Ve věci přitom nevyplynuly žádné relevantní skutečnosti, které by svědčily o přiměřené pravděpodobnosti toho, že by mohl být žalobce v budoucnu pronásledován. Nebylo ani prokázáno, že by mu hrozilo reálné nebezpečí vážné újmy odůvodňující poskytnutí doplňkové ochrany.

II. Argumenty kasační stížnosti

[3] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) kasační stížnost co do obsahu opřel o důvody uvedené v § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s.

[4] Stěžovatel spatřoval přijatelnost kasační stížnosti v tom, že žalovaný i krajský soud postupují při posuzování a následném přezkumu případů týkajících se udělování mezinárodní ochrany žadatelům z Čínské lidové republiky z důvodu tvrzeného náboženského pronásledování nepředvídatelně a nejednotně.

[5] Stěžovatel namítal, že krajský soud se nevypořádal náležitě s námitkami obsaženými v žalobě a nekriticky přejal veškerou argumentaci žalovaného, ačkoliv ta se ve velké míře pohybovala v rovině nepodložených domněnek a spekulací.

[6] Stěžovatel poukázal na svou příslušnost k Církvi Boha Všemohoucího. Tato církev se nachází na seznamu zakázaných církví a příslušníci této církve mohou být v zemi původu pronásledováni.

[7] Krajský soud i žalovaný se podle stěžovatele nedostatečně a nesprávně zabývali také posouzením věrohodnosti tvrzení stěžovatele ohledně důvodu jeho vycestování z vlasti a podání žádosti o udělení mezinárodní ochrany. Krajský soud a taktéž žalovaný ve svých rozhodnutích v této souvislosti poukázali na to, že stěžovatel uvedl nepravdivé informace při podání žádosti o vízum, přičemž následně o této skutečnosti neinformoval správní orgány při první možné příležitosti. Stěžovatel tuto skutečnost nepopřel, ale uvedl, že je přesvědčen o nemožnosti dovodit z tohoto jeho jednání nevěrohodnost, neboť okolnosti vyřízení víza nejsou v případě stěžovatele relevantní ve vztahu k posouzení důvodnosti jeho žádosti o udělení mezinárodní ochrany. K tomu poukázal na zprávu veřejného ochránce práv. Dle této zprávy může být předložení nepravých dokumentů při vyřizování víza relevantní ve vztahu k posouzení věrohodnosti kupříkladu v případě, kdy je sporná samotná totožnost žadatele o mezinárodní ochranu. Stěžovatel však předložil nepravé dokumenty pouze za účelem zvýšení šance na získání víza. Stěžovatel nadto sám přesně identifikoval veškeré nepravdivé informace, které při žádosti o vízum uvedl. Stěžovatel dále nesouhlasil ani s výtkou, podle které měl možnost požádat o mezinárodní ochranu ihned po svém příletu na letiště.

[8] Stěžovatel nesouhlasil ani s posouzením otázky vnitřního přesídlení. Žalovaný podle stěžovatele nezhodnotil reálnost (faktickou i právní), přiměřenost, rozumnost a smysluplnost řešení problémů stěžovatele prostřednictvím vnitřního přesídlení; neuvedl ani konkrétní oblast, kam by se stěžovatel podle něj měl přesídlit.

[9] Stěžovatel namítl, že krajský soud i žalovaný připisovali velký význam tomu, že ze země bez problémů vycestoval na základě pravého cestovního pasu přes pekingské letiště. Skupina čínských křesťanů, kterým byl azyl udělen, však rovněž vycestovala ze země na základě vlastního cestovního dokladu a azyl jim byl přesto udělen.

[10] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že podaná kasační stížnost svým významem nepřesahuje zájmy stěžovatele a nepřináší ani žádnou novou právní otázku, kterou by Nejvyšší správní soud doposud neřešil, či potřebu se od dosavadního řešení takovéto otázky odchýlit. Krajský soud podle žalovaného správně a v dostatečném rozsahu posoudil všechny námitky uplatněné v žalobě a kasační stížnost podle něj proto nebyla důvodná.

III. Právní hodnocení Nejvyššího správního soudu

[11] Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

III. A Procesní otázky

[12] Protože se jedná o kasační stížnost podanou ve věci udělení mezinárodní ochrany, zabýval se Nejvyšší správní soud v souladu s § 104a s. ř. s. nejprve tím, zda podaná kasační stížnost významem přesahuje vlastní zájmy stěžovatele, a zda je tedy ve smyslu citovaného ustanovení přijatelná. Institut nepřijatelnosti a jeho dopady do soudního řízení správního podrobně vyložil Nejvyšší správní soud v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, č. 933/2006 Sb. NSS, v němž interpretoval neurčitý právní pojem „přesah vlastních zájmů stěžovatele“. O přijatelnou kasační stížnost se dle výše citovaného rozhodnutí může jednat v následujících typových případech: (1) kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec nebo nebyly plně vyřešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu; (2) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně; (3) kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit judikaturní odklon; (4) pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele.

[13] Kasační stížnost tedy může být přijatelná mimo jiné v případě zásadního pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele. Tak tomu je i v právě projednávané věci, neboť, jak bude rozebráno níže, posouzení nedůvěryhodnosti stěžovatele a odůvodněnosti jeho strachu z pronásledování z důvodu náboženství bylo takovými zásadními pochybeními stiženo.

III. B Odůvodněný strach z pronásledování z důvodu náboženství

[14] Stěžovatel namítal, že u něj byl dán odůvodněný strach z pronásledování z důvodu náboženství ve smyslu § 12 písm. b) zákona o azylu. Ke shledání odůvodněného strachu z pronásledování totiž není nutné, aby byl již on sám v minulosti vystaven konkrétním aktům pronásledování; dostačuje, pokud by bylo prokázáno, že mu pronásledování hrozilo z důvodu členství v Církvi Boha Všemohoucího. S tímto východiskem se Nejvyšší správní soud ztotožňuje.

[15] V posuzované věci skutečně nebylo prokázáno, že by sám stěžovatel byl vystaven jednání, které by bylo možné označit za pronásledování ve smyslu § 2 odst. 4 zákona o azylu. Stěžovatel ve správním řízení uvedl, že odešel z domova poté, co se dozvěděl, že byli zatčeni jeho spoluvěřící, a on se obával, že by jeho spoluvěřící mohl při výslechu vyzradit jeho skutečné osobní údaje. Pro svou církev prý tiskl různé materiály. Policie v březnu 2015 podle jeho slov prohledala jeho prodejnu a zjistila jeho identitu a funkci v rámci církve. Policie také navštívila jeho rodiče. V červenci 2015 se jej policie pokusila zatknout v obci F., kde žil u souvěrce. Policie podle jeho tvrzení měla nejen jeho fotografii, ale věděla, kde bydlí jeho rodina. Neslyšel prý sice o tom, že by policie měla zatýkací rozkaz, ale myslel si, že byl vyšetřován, pokud ho policie hledala.

[16] Nejvyšší správní soud v podrobnostech k odůvodnění této otázky odkazuje na nedávné rozsudky zdejšího soudu (č. j. 9 Azs 39/2019 - 77 a č. j. 2 Azs 401/2018 - 64). Toto odůvodnění lze vztáhnout také na nyní projednávanou věc, neboť i zde postupoval žalovaný obdobným způsobem a také okolnosti věci byly v nyní projednávané věci obdobné. Žalovaný se ani nyní nevypořádal s otázkou, zda sama příslušnost k Církvi Boha Všemohoucího nezakládá odůvodněné obavy z pronásledování. Žalovaný mohl konstatovat, že tomu tak není, nebo mohl dospět k závěru, že stěžovatel je nedůvěryhodný v samotné otázce své příslušnosti k této církvi. Nechal ji však otevřenou, neboť na str. 22 napadeného rozhodnutí konstatoval, že „*nelze zcela vyloučit, že výše jmenovaný je příslušníkem Církve Boha Všemohoucího, neboť jeho výpovědi stran uvedené církve alespoň v základních obrysech odpovídají informacím, které by řadový příslušník církve i s ohledem na jeho vzdělání, věk a sociální původ mohl mít*.“ Za této situace se však žalovaný nemohl zastavit u názoru, že samotný stěžovatel nebyl v minulosti vystaven aktům, které by bylo možno kvalifikovat jako pronásledování, ale měl se podrobně zabývat otázkou, zda mu takové ústrky nehrozí právě z důvodu samotného jeho členství v Církvi Boha Všemohoucího.

[17] Posouzení této klíčové námitky lze uzavřít konstatováním, že se žalovaný měl nejprve jednoznačně vyjádřit k otázce, zda stěžovatele pokládá za příslušníka Církve Boha Všemohoucího. Poté se neměl zastavit ve svých úvahách pouze na jednoduchém závěru, že stěžovatel sám v minulosti nebyl vystaven konkrétnímu aktu pronásledování (to ostatně je poněkud sporný závěr i s ohledem na tvrzení stěžovatele, že byl podroben prohlídkám a policie zjistila jeho identitu a funkci v rámci církve), nýbrž měl zvážit i možnost, zda již z důvodu svého členství v této církvi a případně postavení, jež v jejím uspořádání má, nebylo „přiměřeně pravděpodobné“, že takovému pronásledování vystaven bude. Je jistě velmi dobře představitelné, že v Číně nemusí zdaleka každému příslušníkovi Církve Boha Všemohoucího hrozit takové ústrky, jež by měly intenzitu pronásledování; pro takový závěr je však nutno mít dostatek konkrétních a spolehlivých informací o poměrech v zemi původu.

III. C Nevěrohodnost stěžovatele

[18] Žalovaný na několika místech napadeného rozhodnutí vyjadřoval pochybnosti o azylovém příběhu stěžovatele, nedovodil z nich však jeho nevěrohodnost. Tu však dovodil z toho, že v žádosti o turistické vízum do České republiky uvedl nepravdivé informace. Uvedl tak nepravdivé skutečnosti, a to nejprve vůči českému zastupitelskému úřadu v Pekingu a poté již na území ČR vůči cizinecké policii na Letišti Václava Havla Praha a na jejich nepravdivost jej upozornil až žalovaný v rámci řízení o udělení mezinárodní ochrany. Stěžovatel nebyl ochoten sdělit správnímu orgánu ani žádné podrobnosti o konkrétních osobách, které mu uvedené vízum zajistily, a které ho nasměrovaly do přijímacího střediska Zastávka u Brna, kam bezprostředně po příjezdu do České republiky odjel požádat o mezinárodní ochranu. Podle žalovaného takový postoj „*značně snižuje jeho věrohodnost i ve vztahu k jeho dalším tvrzením stran skutečných důvodů odchodu z vlasti, příchodu do ČR a požádání zde o mezinárodní ochranu*."

[19] Takové hodnocení je však v rozporu s judikaturou Nejvyššího správního soudu, která věrohodnost žadatelů o mezinárodní ochranu zkoumala např. v rozsudku č. j. 5 Azs 66/2008 - 70.

[20] Stěžovateli je totiž možno přitakat v argumentaci, podle níž je pochopitelné, pokud v žádosti o vízum neuváděl takové údaje, které by vedly k jejímu zamítnutí, a tedy k nevycestování ze země původu. Je i pochopitelné, že stejně postupoval, dokud nebyl fakticky i právně na území ČR. Jeho nevěrohodnost tedy nelze založit jen na tom, že nepravdivé údaje obsažené v žádosti o turistické vízum zopakoval i při příletu do Prahy. Tu by bylo možno dovozovat teprve, pokud by si navzájem odporovala jeho vyjádření v řízení o udělení mezinárodní ochrany nebo by byla v rozporu se skutečnostmi o zemi původu zjištěnými v průběhu řízení o udělení mezinárodní ochrany.

[21] Nejvyšší správní soud také v posouzení této otázky odkazuje ve zbytku na již výše zmiňované rozsudky zdejšího soudu (č. j. 9 Azs 39/2019 - 77 a č. j. 2 Azs 401/2018 - 64), které stejnou otázku řešily v obdobných případech.

IV. Závěr a náklady řízení

[22] Pro uvedené Nejvyšší správní soud napadený rozsudek krajského soudu zrušil. Jelikož i napadené rozhodnutí žalovaného trpí podstatnou vadou, která způsobuje jeho nezákonnost, pro kterou je bylo možno zrušit již v řízení před krajským soudem, Nejvyšší správní soud dle § 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s. zrušil také rozhodnutí žalovaného a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.

[23] Pokud Nejvyšší správní soud zruší rozhodnutí krajského soudu a současně i rozhodnutí žalovaného, rozhodne i o nákladech řízení, které předcházelo zrušenému rozhodnutí krajského soudu (§ 110 odst. 3 věta druhá s. ř. s.). Náklady řízení o žalobě a náklady řízení o kasační stížnosti tvoří v tomto případě jeden celek a Nejvyšší správní soud rozhodne o jejich náhradě jediným výrokem vycházejícím z § 60 s. ř. s. (srov. rozsudek NSS ze dne 19. 11. 2008, č. j. 1 As 61/2008 - 98, shodně též např. rozsudek ze dne 25. 7. 2017, č. j. 8 Afs 250/2016 - 40).

[24] Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o § 60 odst. 1 věta první ve spojení s § 120 s. ř. s., podle kterého, nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Protože stěžovatel měl v řízení o kasační stížnosti i v řízení o žalobě úspěch, má právo na náhradu nákladů těchto řízení.

[25] Stěžovatel neměl náklady se zaplacením soudního poplatku, neboť věci mezinárodní ochrany jsou od placení soudního poplatku osvobozeny podle § 11 odst. 2 písm. i) zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů.

[26] V řízení o žalobě vznikly stěžovateli náklady řízení zaplacením odměny jeho zástupce JUDr. Jana Luhana, advokáta. Odměna zástupce činí za dva úkony právní služby (převzetí věci, podání žaloby a účasti na jednání) 9300 Kč [§ 1 odst. 1, § 7, § 9 odst. 4 písm. f), § 11 odst. 1 písm. a), d) a g) vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátní tarif, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „vyhláška“)] a náhrada hotových výdajů činí 3 x 300 Kč (§ 13 odst. 3 vyhlášky), tj. 900 Kč. Jízdné zástupce (§ 13 odst. 5 vyhlášky) vozidlem Toyota Verso, na trase Lysá nad Labem – Krajský soud v Hradci Králové, pobočka v Pardubicích a zpět v délce 190 km, náhrada za opotřebení automobilu a PHM stanovená v roce 2018 ve výši 6,04 Kč/km. Náhrada za promeškaný čas (§ 14 vyhlášky) strávený přepravou z místa sídla zmocněného zástupce do sídla krajského soudu, kdy jedna cesta trvá 2 započaté půlhodiny, činí 2 x 2 x 100 Kč, tj. 400 Kč, a promeškaný čas kvůli zpoždění se zahájením jednání o 1 hodinu a 20 minut činí 300 Kč. Celkem se tedy jedná o částku 12 048 Kč. Protože je zástupce stěžovatele plátcem daně z přidané hodnoty, jeho odměna se podle § 57 odst. 2 s. ř. s. zvyšuje o částku odpovídající této dani, která činí 21 % z částky 12 048 Kč, tedy o 2530 Kč. Náhrada nákladů řízení o žalobě tak činí celkem 14 578 Kč.

[27] V řízení o kasační stížnosti vznikly stěžovateli náklady zaplacením odměny jeho zástupce JUDr. Jana Luhana, advokáta. Odměna zástupce činí za jeden úkon právní služby (podání kasační stížnosti) částku 3100 Kč [§ 1 odst. 1, § 7, § 9 odst. 4 písm. d), § 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky]. Náhrada hotových výdajů pak činí 300 Kč (§ 13 odst. 3 vyhlášky). Protože zástupce stěžovatele je plátcem daně z přidané hodnoty, jeho odměna se podle § 57 odst. 2 s. ř. s. zvyšuje o částku odpovídající této dani, která činí 21 % z částky 3400 Kč, tedy o 714 Kč. Náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti tak činí celkem 4114 Kč.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 26. února 2020

JUDr. Karel Šimka
předseda senátu